

EST ENG RUS

24/7

KADRIORU PARGI AVASTUSRADA

Autorid: Kristin Braks, Ilona Kroon (Kadrioru kunstimuuseum), Elle Pent (Kadrioru Park)

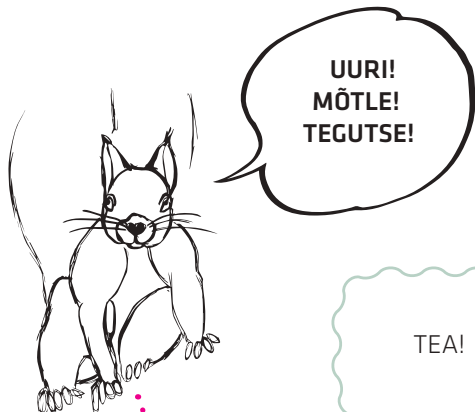
Ajalooline Kadrioru park on liigirikkamaid kaitse- ja rohealaseid Tallinna linnas ning sobib külastamiseks igal aastaajal.

Õpi ja avasta, tegutse ning naudi!

Terve raja läbimiseks võib kuluda kuni paar tundi.

KADRIORU PARK

EESTI KUNSTIMUUSEUM
KADRIORG

UURI!
MÕTLE!
TEGUTSE!

TEA!

Pane
tähele!

24

1
LEIA ÜLES!

MÄRGI!

TEGUTSE!

AJAJOON

1714 Peeter I ostab Tallinna lähisel maa koos suvemõisaga (Peeter I maja)

22. juuli 1718 Kadrioru lossi- ja pargiansambli rajamise algus. Peeter I soovil võisid parki külastada kõik huvilised – seega oli keiserlik park algusest peale avalik koht.

1721 Kadrioru lossi tiibhoonete valmimine

1725 Peeter I surm

1725 Kadrioru lossi peahoone valmimine

1740. aastad
Luigetiigi paviljoniga saare ja Mere allee rajamine

1782 uus kivist lossi kööginimaja (Mikkeli muuseum) ja jääkelder

1937 rahvusliku vöökirjaga suvelillepeenrad ja päikesekell, Belvedere Apollo, vabaõhu kontserdiplats ja kõlakoda, purskkaev ja kiviktaimla (Roosimägi), Lastepargi paviljon (Lastemuuseum Miiamilla)

1828 uus vahimaja (Pargi muuseum-raamatukogu)

1938 Vabariigi Presidendi Kantselei administratiivhoone

2000 Kadrioru kunstimuuseumi ja lilleaia taasavamine

1991 restaureerimistööd Kadrioru lossis ja pargis

2006 Kumu kunstimuuseum

2011 Jaapani aed

RAHVAPARK

1

Barokne **Luigetiik** on Kadrioru külastajate armastatumaid paiku. Oma nime sai see 1940. aastate ümberkorraldustööde käigus, sest varasemal ajal elasid suviti tiigil luigid.

2

Otsi üles Kadrioru pargis kujutatud mälestusväärsete isikute skulptuurid. Uuri skulptuure ja püüa märgata, mille abil saab aru, et kujutatud on Eesti kirjameest, skulptorit või riigitegelast. Ühenda joonega õiged isikud ning nende ametid!

Jaan Koort (1883–1935) oli →	... riigitegelane, jurist, tõlkija
Friedrich Reinhold Kreutzwald (1817–1882) oli →	... kirjanik, arst ja eesti rahvusepose „Kalevipoeg“ peamisi autoreid
Jaan Poska (1866–1920) oli →	... skulptor, maalikunstnik, keraamik

3

Vaata päikesekella ning loe sellelt kellaega. Kontrolli oma kella järgi, kas päikesekell töötab. Kirjuta siia, mis kell praegu on:

.....

4

Joonista peenra vöökirjamuster siia ruudustikule:

Rahvusromantiline **vöökirjapeenar** ning **päikesekell** rajati suurte korrastustööde käigus 1930. aastatel maha lammutatud trammidepo ja kohvik-restorani Kontsertaed asemele.

Noortepargis asuvas
Lastemuuseumis Miiamilla
saavad lapsed ja pered
lastesõbralikus keskkonnas
mängida ning õppida.

5

Noortepargi rändrahnul, mida kutsutakse ka
Nööpnõela peaks, on kõrgust 1,8 meetrit ning selle
ümberruut 12,5 meetrit. Pargis mängivatele lastele
meeldib sinna vahel ka peale ronida.

Lastemuuseumi
mänguväljaku
merepoolse aia ääres
kasvavad **paberikased**.
Neil on eriline suurte
laastudena kooruv tüvi.
Laastud meenutavad
paberilehte.

6

7

Otsi kased üles ja kirjuta, mitu sarnast kaska
üksteise läheduses leiad?

.....

*Looduse habrast ilu naudime eelkõige
silmadega – seega jäta puu tüvi puutumata!*

Kadrioru endise vahimaja juures kasvab **tamm**, mille
jalamielt leiti punaseks värvitud **betoonkivi**. Selgus,
et tegemist oli 1935. aastast pärit looduskaitse
märgistusega, mis määras tamme vanuseks üle 300
aasta! Selle tamme sees kasvab aga üks teine puu.
Pargi aednikud jälgivad seda kooskasvamist hoolega,
et vana tamm liialt viga ei saaks ega murduks.

Otsi kiviga tamm üles, tõsta pilk
harude vahele ja määra, milline
puu tema sees kasvab.

Phlaxkas

Mikkeli muuseum on endine
lossi kööginõu, mille juurde
kuulusid ka jääkelder, leivaait ja
laudlinade ait. Neist on säilinud
üksnes Mikkeli muuseumi
kõrval asuv jääkelder, kus
tänapäeval asuvad Presidendi
Kantselei ruumid.

9

PAISTIIGI

Pargis kasvab suur hulk puuliike. Mitme puu lehti suudad tuvastada ning milliseid värve neil märkad?

Märgi siia:

.....

.....

.....

Parim paik Eesti eriliigiliste puude vaatluseks on tenniseväljakute kõrval asuva **Paistiigi** äärne ala, kus tsaariajal oli köögiviljaaed ning kuhu Eesti Vabariigi algusaastatel rajati puukool. Siia istutatud puud siin nüüd kasvavadki: harilik tamm, harilik sarapuu, harilik saar, euroopa lehis, harilik kuusk, harilik haab, harilik pihlakas, hall lepp, harilik elupuu, harilik pärn, arukask, harilik vaher, must pappel, remmelgad.

10

Trükkimine taimedega.
Korja sügisel võimalikult erilmelisi langenud puulehti. Tee lehed ükshaaval pahemalt poolelt värviseks ning trüki lehe jälg paberile.

Arvatakse, et maha pudenenud kastanimunad toovad õnne ja sobivad talismanideks. Samuti sobivad need mitmesuguste loomade toiduks.

Millised loomad söövad kastanimune?

Seed, lambad, närlisid

Kastani- ja töruloomad. Meisterda maha kukkunud kastanimunadest ja tammetõrudest toredad loomad.

Ole kastanimunade korjamisel ettevaatlik, sest roheline ogaline kest on mürgine ning võib põhjustada tervisehäireid!

11

Leia sarapuu ning mööda töölehe servale märgitud joonlaua abil põõsa laiust. Kui vana võiks olla sinu leitud sarapuu?

Kirjuta see siia:

.....

1937. aastal toodi Eesti Vabariigi esimese presidendi Konstantin Pätsi soovil Kadrioru parki Alatskivi mõisapargi aeda kaunistanud **malmiskulptuur – Belvedere Apollo**. Skulptuur on koopia Vatikanis Belvedere palees asuvast kreeka kujuri Leoncharese teosest.

1937. aastal rajatud **kontserdiväljakul** saab suviti kuulata orkestrite pillimängu ning nautida purskkaevu meeldivat sulinat. Siia rajati ka kiviktaimla, kus tänapäeval asub **roosimägi**. Kaunis ja lopsakas roosiaias leidub üle 30 roosisordi, millest suurem osa ka lõhnab.

12

Mitut roosi värvitooni eristad? Kui oled roosikasvataja, siis oskad kindlasti ka mõne roosisordi nimetada. Kirjuta siia:

13

1714. aastal soetas Venemaa valitseja Peeter I Tallinna lähistel suure mereäärse maa-ala ning lasi ühest seal asunud suvemõisast endale ja abikaasa Katariina I-le ehitada nn **vana lossi**. Kui Põhjasõja lõpp oli lähenemas, alustati uue uhke lossi ja pargi rajamisega.

15

14

2006. aastal avati **Kumu kunstimuseum**, kus saab tutvuda Eesti kunstiga alates 18. sajandist kuni tänapäevani.

16

Kujuta ette, et oled Peeter I ja soovid vaadata ega merel liikle mõnda vaenlase laeva. Mine Katariina trepi ülemisse ossa ja vaata merele. Mida sa näed? Mis võib olla 300 aasta taguse ajaga võrreldes muutunud?

300 aastat tagasi ei kasvanud Kadrioru pargis nii palju kõrgeid puid, siin avatud. Samuti oli meri siis märksa lähemal. suurt parki hakati alles rajama. Vaade merele oli meresõidukite jälgimiseks asusid peamiselt karjamaad, vana tammesalu ja paar hobukastanite allieed.

LOODUSPARK

Lossist mereni ulatuv ja pindalalt kõige suurem pargiosa on **looduspark**. Inglise stiili järgiv pargiosa hõlmab tammesalusid, kus kasvavad üle 300 aasta vanused tammed ning jääajal siia liikunud rändrahnud.

17

Kadrioru pargi muld on täis kive, mis on jääaja jäänukid. Maa pealt on enamik kive ära koristatud, kuid pargiaednikud räägivad, et labidat maasse lüües satub kivi alati ette. Kadrioru pargi vanemate hoonete vundamendid on kõik siinsetest kividest tehtud.

18

Looduspargi niitu ehk **Pillapalu platsi** ümbritsev jalgrada on ringikujuline ning seda kasutati promeneerimiseks ehk jalutamiseks varju pakkuvate puude all. Esimese Eesti Vabariigi ajal korraldati seal rattasõiduvõistlusi, piknikke ja veedeti toredasti vaba aega. Tänapäeval kasvavad selles pargiosas eri liiki putukatele ja väiksematele loomadele toidulauda pakkuvad niidutaimed: võilill, nõges, malts, raudrohi, ristik, kortsleht, vereurmarohi, ohakas jpt.

Leia üles Kadrioru kivikülv ja Põhja kivi.

19

  Kas tunnend taimi? Kirjuta iga taime juurde selle nimetus ja värvi taimed ära.

Määra põhja- ja lõunakaar puutüvel oleva sambla järgi. Sammaldunud tüveosa asub põhjasuunal.

JAAPANI AED

20

Autentne **Jaapani aed** rajati 2011. aastal maastikukujundaja Masao Sone abiga pargi kirdetiigi äärde. Jaapani aiakujundus lähtub elu ringkäigust ja looduse väljendusrikkusest. Nii nagu inimesel on mitu võimalust, kuidas oma eluteed jätkata, saab ka pargis igaüks valida sobiva teeraja. Jaapani aias saab nautida rahulikku meeleolu, sest seal ei lärmata, spordita, sõideta jalgrattaga ega jalutata lemmikloomadega. Jaapani aias saab meeldivalt aja maha võtta ning nautida aeglast kulgemist üle kivist sildade, ümber kalade asustatud veesilmade ja vahel ekselda astekivist teeradadel. Jaapani aias pole istepinke, sest elus on kõik pidevas liikumises. Samuti ei kasutata lampe – seega saab viibida loomulikus päevavalguses.

Kive paigaldatakse erilise hoolega, et oleks ilus vaadata ning meeldiv astuda. Masao Sone soovis kivide paigutusega järele aimata Tallinna vanalinna katuseid – püstisemad meenutavad kirikutorne, madalamad viilkatuste sakke.

21

Püüa leida oma kodumaja ja mõne kivi vahelisi sarnasusi.

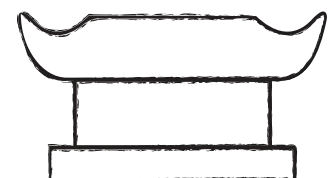

22

Pagood on mitmekorruseline, ülespoole kaarduvate katuseservadega tornikujuline tempel.

Otsi üles pagood ja joonista selle eeskujul pilt lõpuni.

Otsi aiast väljudes üles suur rahn, mis on paigaldatud Hiroshima aatomipommi ohvrite mälestuseks.

23

BAROKKAED

Kadrioru lossi- ja pargiansamblit hakati rajama 22. juulil 1718 astangulisele loodusmaastikule, mis asus paejärsaku ja mere vahelisel alal. 1718. aastal palgatud itaalia arhitekt Niccolo Michetti kasutas lossi ümbritseva regulaarpargi rajamisel tol ajal levinud pargikujundusvõtteid: kanalid, terrassid, sümmeetriline teedevõrk, pügatud puudest ja põõsastest parterid, käänlised lillepeenrad. Ehitati purskkaevud, võrepaviljonid ja galeriid. Park jagunes alumiseks ja ülemiseks aiaks. Alumise aia algsest kujundusest on säilinud vaid teedevõrk. Ainulaadne Kadrioru barokne pargiansambel sai viimase põhjalikuma uuenduskuuri 2000. aastal, mil taastati osa ülemisest aiast.

24

Arvuta kui vana on Kadrioru loss ning kirjuta see siia:

.....

25

Barokne park kujundatakse keskteljest lähtuvalt sümmeetriliseks. Joonista lõpuni ülemise aia peenramuster.

Kadrioru loss, kus tänapäeval asub Kadrioru kunstimuuseum, on Eesti barokkarhitektuuri pärl. See pidulik peahoonest ja kahest tiibhoonest koosnev kompleks oli Vene keisrite suveresidentsiks kuni 1917.aastani. Eesti Vabariigi ajal, 1921 aastal, sai lossist kunstimuuseum. 1930. aastatel asus siin hoopis Vabariigi Presidendi residents, 1946. aastal avati lossis uuesti kunstimuuseum. Praegu saab muuseumis näha Euroopa ja Vene varasemat kunsti.

Kadrioru lossi fassaad ja kaks tiibhoonet on värvitud barokselt marsipunaseks. Lossi värvitoon sai nime Rooma sõjajumala Marsi järgi, kelle nimi on omakorda seotud punase planeedi Marsiga.

Kirjuta siia, millisele värvile võiks nime anda:

võilill .....

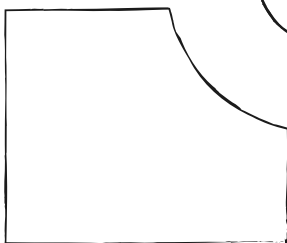
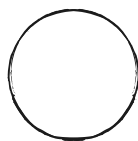
sammal .....

roos .....

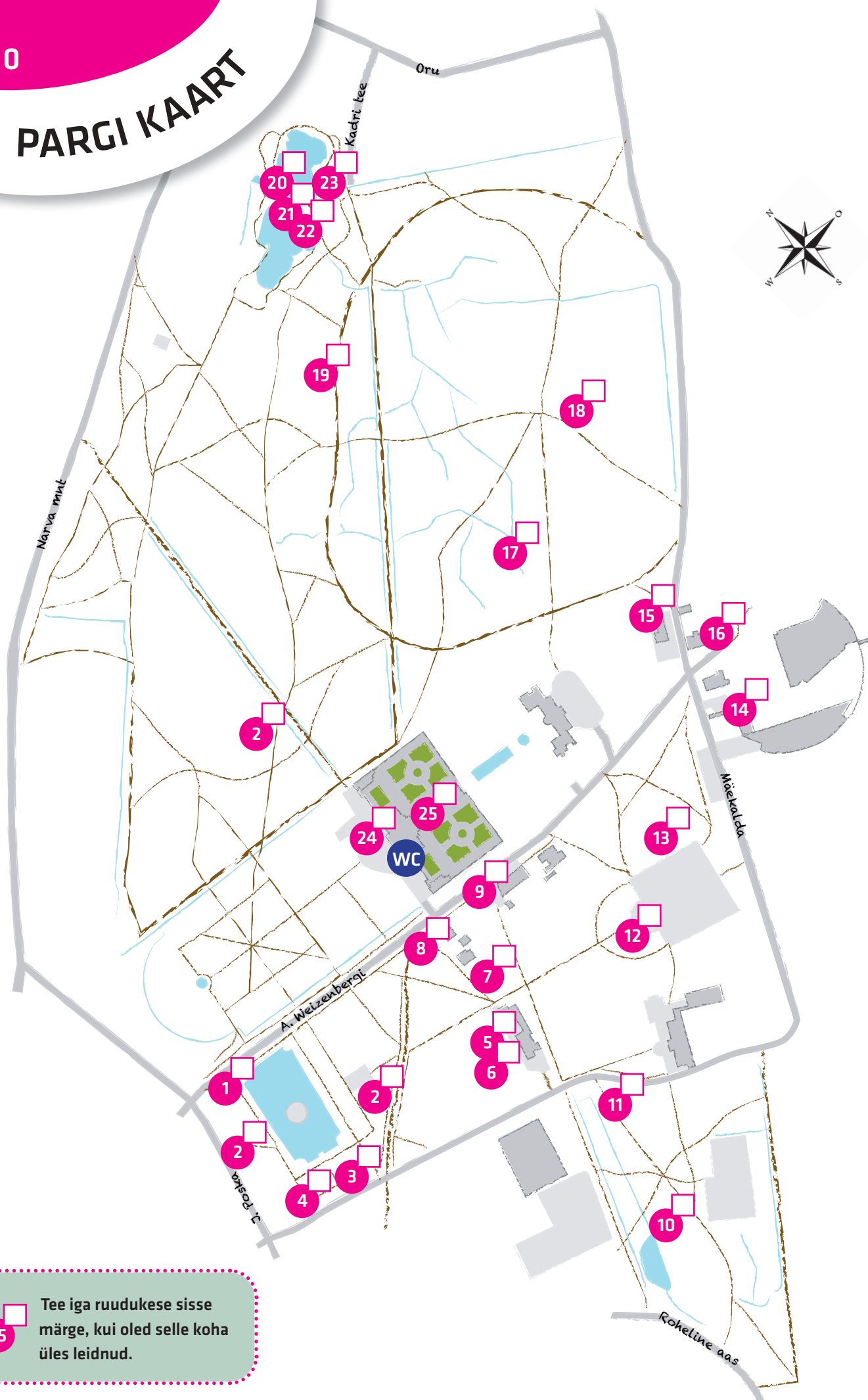

vares .....

PARGI KAART

15

Tee iga ruudukese sisse
märgi, kui oled selle koha
üles leidnud.